

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

Кафедра практичної психології та педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор
Навчально-наукового інституту
психології та соціального захисту
_____ Шуневич Б. І
« ____ » _____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки _____ магістрів _____
(назва освітньо-наукового рівня)

за спеціальністю: 21.06.02 – пожежна безпека

Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
(назва інституту, факультету)

Львів – 2016 рік

Робоча програма дисципліни «Психологія та педагогіка вищої школи» для магістрів спеціальності 21.06.02 – пожежна безпека. – Львів, 2016. – 15 с.

Розробник: Литвин А. В., завідувач кафедри практичної психології та педагогіки, доктор педагогічних наук, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології та педагогіки

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри
практичної психології
та педагогіки

_____ Литвин А. В.
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ _____ ” _____ 20__ року

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року № _____

Голова
Вченої ради

_____ Шуневич Б. І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань «Психологія» Напрямок підготовки	Нормативна	
		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): <u>21.06.02 – пожежна безпека</u>	5-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання:		Семестр	
Загальна кількість годин – 72		10-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-науковий рівень: <u>магістр</u>	16	
		Сем.	Сем.
		16	
		Лабораторні	
		Не передбачені	
		Самостійна робота	
		37	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання: аудиторних – 44,4%, самостійна робота – 55,6%;

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – сприяти активному запровадженню психологічних знань в освітній процес сучасного ВНЗ, формувати комплекс компетентностей із кваліфікації «викладач вищого навчального закладу», розвинути педагогічне мислення та сприяти виробленню в магістрів активної професійно-педагогічної позиції.

Основні завдання курсу полягають у формуванні спеціалістів, котрі:

- засвоїли систему психолого-педагогічних знань і набути практичні уміння аналізу й оцінки педагогічних і психологічних явищ, які породжуються умовами навчально-виховного процесу у вищій школі;
- опанували знання про психологічні особливості студентського періоду життя;
- усвідомили закономірності професійного становлення та особистісного зростання майбутніх фахівців;
- вивчили психологічні аспекти навчання та виховання студентської молоді;
- на основі самопізнання сформували власний стиль науково-педагогічної діяльності та професійного спілкування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати**:

- закономірності та принципи навчання та виховання особистості;
- загальну характеристику пізнавальних процесів;
- особливості формування студентської групи;
- закономірності та особливості розвитку і формування особистості;
- загальну характеристику індивідуально-психологічних особливостей особистості;
- психологічну структуру освітньої діяльності;
- класифікацію творчих методів у педагогічній діяльності;
- психологічні основи управління студентським колективом.

вміти:

- володіти понятійним апаратом психології та педагогіки вищої школи;
- застосовувати знання з педагогіки та психології у практичній діяльності;
- володіти методами навчання та науково-педагогічних і психолого-педагогічних досліджень;
- аргументовано викладати й обґрунтовувати свою думку, вести дискусію та діалог;
- моделювати психолого-педагогічні ситуації у навчально-виховному процесі;
- оволодіти технологією наукового дослідження, як одного з основних шляхів реалізації творчих завдань у ВНЗ;
- виховувати особистісні риси, від яких залежить цілісна поведінка і майбутня професійна діяльність.

2. Програма навчальної дисципліни**Змістовний модуль 1. Психологічні особливості вузівського навчального процесу та педагогіка вищої школи**

- 1.1. Предмет та категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система.
- 1.2. Загальноорганізаційна структура педагогічних завдань вищої школи.
- 1.3. Психолого-педагогічна взаємодія у ВНЗ.
- 1.4. Психолого-педагогічні засади управління навчальним процесом у вищій школі.
- 1.5. Форми і методи організації навчально-професійної діяльності у ВНЗ. Академічна лекція в системі професійної підготовки студентів.
- 1.6. Система вищої освіти в Україні та інших країнах.

Змістовний модуль 2. Психологія особистості викладача та професійне становлення особистості студента.

- 2.1. Загальна психологічна характеристика студентського віку. Професійне становлення особистості майбутнього фахівця з вищою освітою.

- 2.2. Особливості формування та розвитку студентської групи.
- 2.3. Психологічні засади освітньої діяльності студентів.
- 2.4. Особливості діяльності та педагогічна майстерність викладача ВНЗ.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1												
3-ий семестр												
Змістовий модуль 1. Психологічні особливості вузівського навчального процесу та педагогіка вищої школи												
1.1. Предмет та категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система	5	1				4						
1.2. Загальноорганізаційна структура педагогічних завдань вищої школи	7	1	2			4						
1.3. Психолого-педагогічна взаємодія у ВНЗ	6	2	2			4						
1.4. Психолого-педагогічні засади управління навчальним процесом у вищій школі	8	2	2			4						
1.5. Форми і методи організації навчально-професійної діяльності у ВНЗ. Академічна лекція в системі професійної підготовки студентів	5	1				4						
1.6. Система вищої	7	1	2			4						

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма					Заочна форма					
	усього	у тому числі				усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд		с.р.	л	п	лаб	інд
1											
освіти в Україні та інших країнах											
Змістовий модуль 2. Психологія особистості викладача та професійне становлення особистості студента											
2.1. Загальна психологічна характеристика студентського віку. Професійне становлення особистості майбутнього фахівця з вищою освітою	7	2	2			4					
2.2. Особливості формування та розвитку студентської групи	8	2	2			4					
2.3. Психологічні засади освітньої діяльності студентів	8	2	2			4					
2.4. Особливості діяльності та педагогічна майстерність викладача ВНЗ	8	2	2			4					
Разом за семестр											
Усього годин	72	16	16			40					

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тенденції та перспективи розвитку вищої освіти в Україні. Розвиток ступеневої вищої школи й освіти в умовах незалежної України	2	

2.	Демократизація як освітній принцип. Суспільна значущість демократизації навчального процесу. Удосконалення методів і форм організації навчання. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в розвинених країнах світу.	2	
3.	Індивідуально-психологічні ознаки особистості. Психологічні ознаки студентського віку. Психологія особистості та проблема формування творчої особистості у вищій школі. Типологія студентів і психологічні особливості формування студентського колективу	2	
4.	Організаційно-правове забезпечення вищої освіти. Процес навчання та його психолого-педагогічні основи. Інформаційні ресурси навчального процесу. Методи та інноваційні технології навчання. Комп'ютерна підтримка навчального процесу.	2	
5.	Пізнавальні процеси особистості та розвиток творчого мислення студентів. Самостійна робота студентів: сутність, організація, контроль. Критерії якості навчання. Діагностика знань. Дистанційні технології навчання.	2	
6.	Емоційно-вольова та мотиваційно-потребнісна сфера особистості. Психологічні основи спілкування. Педагогічне спілкування як творча діяльність	2	
7.	Педагогічна творчість. Аналіз професійної діяльності викладача та проблема педагогічної майстерності. Проблема професійного вигорання викладача ВНЗ	2	
8.	Управління у вищій школі. Психологічні основи управління науково-педагогічним колективом	2	
Разом:		16	

5. Теми практичних занять

Не передбачено

6. Теми лабораторних занять

Не передбачено

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Розвиток вищої освіти в Україні у зв'язку з приєднанням до Болонської угоди.	4	
2.	Професіограма. Модель фахівця. Модель навчального процесу.	2	
3.	Дидактичні принципи вищої освіти та їх класифікація Демократизація як освітній принцип в умовах незалежної України.	4	
4.	Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в європейських країнах.	6	
5.	Психолого-педагогічні основи процесу навчання у вищій школі	4	
6.	Особливості діяльності, типологія, педагогічна культура викладачів вищої школи	2	
7.	Педагогічна майстерність та професіоналізація особистості викладача ВНЗ	6	
8.	Загальна психологічна характеристика студентського віку. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою	4	
9.	Особливості формування й розвитку студентської групи	4	
10.	Психолого-педагогічні засади управління навчальним процесом у вищій школі	4	
	Разом	40	

8. Індивідуальні завдання

Магістри готують реферати з окремих тем курсу, доповіді на конференцію, виконують творчі дослідні завдання.

№ з/п	Зміст	Обсяг
-------	-------	-------

1.	Демократизація як освітній принцип в умовах незалежної України.	20 хв.
2.	Розвиток вищої освіти в Україні у зв'язку з приєднанням до Болонського процесу	20 хв.
3.	Студентство та формування його гуманітарної культури	15 хв.
4.	Використання електронних освітніх ресурсів у навчальному процесі	10-15 хв.
5.	Мова педагогічного спілкування в інформаційному суспільстві	10-15 хв.
6.	Причини, характер і шляхи подолання труднощів в освітній діяльності викладача у вищій школі	10-15 хв.
7.	Психологічні умови ефективної взаємодії викладача і студентів у вищій школі	15 хв.
8.	Причини, характер і шляхи подолання конфліктів у студентській групі	10 хв.
9.	Психологічні особливості виховного процесу у вищій школі	20 хв.
10.	Психологічні умови формування сприятливого соціально-психологічного клімату у студентській групі	15 хв.
11.	Психологічні та педагогічні умови ефективної організації та проведення науково-дослідної роботи студентів	10-15 хв.
12.	Психологічні основи формування готовності студентів до трудової діяльності	10-15 хв.
13.	Психологічний аналіз навчального процесу у вищій школі	20 хв.
14.	Психологічні вимоги до особистості викладача у вищій школі	15 хв.
15.	Психологія діяльності колективу кафедри	10-15 хв.
16.	Самоактуалізація особистості студента у вищих навчальних закладах	10-15 хв.
17.	Діяльність психологічної служби в системі вищої освіти	20 хв.
18.	Психолого-педагогічні умови самостійної роботи студентів	15 хв.

19.	Структура діяльності викладача	10-15 хв.
20.	Особливості самостійної роботи студентів	10-15 хв.
21.	Психологічні особливості громадської діяльності студентів	20 хв.
22.	Педагогічний менеджмент у вищому навчальному закладі: сутність, цілі, завдання	10-15 хв.
23.	Принципи управління освітнім процесом у вищій школі, їх психологічна характеристика	10-15 хв.
24.	Педагогічна майстерність викладача вищого навчального закладу та її основні характеристики	10 хв.

9. Методи навчання

Лекції, семінарські заняття із застосуванням перевірок і проведенням контрольних робіт, поточне тестування.

10. Методи контролю

Поточний контроль, який здійснюється у формі усного чи письмового опитування; контрольні роботи; екзамен.

11. Розподіл балів, які отримують студенти денної форми навчання

Поточне тестування та самостійна робота										Залік
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	

T1, T2, ... T10 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

91 – 100	A	відмінно	зараховано
71-90	BC	добре	
51-70	DE	задовільно	
35-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Програма нормативної навчальної дисципліни «Психологія та педагогіка вищої школи».
2. Робоча програма дисципліни «Психологія та педагогіка вищої школи».
3. Перелік запитань для екзамену.
4. Комплект завдань для контрольних робіт.

13. Рекомендована література

Основна:

1. Барановська Л. В. Педагогіка та психологія вищої школи : навч. посіб. / Л. В. Барановська. — К. : НАУ, 2015. — 242 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. — К. : Центр навчальної літератури, 2006. — 384 с.
http://shron.chtyvo.org.ua/Vitvytska_Svitlana/Osnovy_pedagogiky_vyschoi_shkoly.pdf.
3. Галузинський В. М. Основи педагогіки і психології вищої школи в Україні / В.М. Галузинський, М.Б. Євтух. — К. : YNEA, 1995. — 168 с.
4. Закон України «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради (ВВР). — 2014. — № 37-38, ст. 2004.

5. Козяр М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Козяр, М. С. Коваль. — К. : Знання, 2013. — 327 с.
6. Кудіна В. В. Педагогіка вищої школи / Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С. — 2-ге вид., допов. і переробл. — К. : Ленвіт, 2007. — 194 с.
7. Кудіна В. В. Психологія вищої школи : курс лекцій / Кудіна В. В., Юрченко В. І. — К. : КСУ, 2004. — 176 с.
8. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. — К. : Знання, 2005. — 486 с. <http://www.info-library.com.ua/books-book-105.html>.
9. Мороз О. Г. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / О.Г. Мороз, О.С. Падалка В.І. Юрченко / за заг. ред. О.Г. Мороза. — К. : НПУ, 2003. — 267 с.
10. Національна доктрина розвитку освіти : затверджено Указом Президента України від 17 квітня 2002 р., № 347/2002 // Освіта. — 2002. — № 26. — С. 2—4.
11. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012—2021 роки : схвалено Указом Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
12. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Л. Ортинський. — К. : Центр учбової літератури, 2009. — 472 с. http://www.cul.com.ua/preview/Pedagog_vish_shkol_Ortinskiy.pdf.
13. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (док. і матер. 2003—2004 рр.) / За ред. В.Г. Кременя, авт. кол. : Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я. та ін. — К. ; Тернопіль : Вид-во ТДПУ, 2004. — 147 с.
14. Педагогіка вищої школи : [навч. посіб.] / за ред. З. Н. Курлянд. — 3-тє вид., перероб. і доп. — К. : Знання, 2007. — 495 с.
15. Педагогічна майстерність : підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; за ред. І.А.Зязюна. — 2-ге вид., допов. і переробл. — К.: Вища школа, 2004. — 422 с.
16. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи : навч. посібник для магістрантів і аспірантів / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. — К. : Філістудія, 2006. — 320 с. <http://www.psyh.kiev.ua/>

17. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі : навч. посібник / З.І. Слєпкань. — К. : Вища школа, 2005. — 240 с.

18. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. / М. М. Фіцула. — К. : Академвидав, 2006. — 352 с.
http://pidruchniki.com/70107/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli.

Допоміжна:

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи : Історія. Теорія / А. М. Алексюк. — К. : Либідь, 1998. — 558 с.

2. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія : навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко. — Дніпропетровськ : Акцент, 2014. — 416 с.

3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. — К. : Либідь, 1997. — 357 с.

4. Дмитриченко М. Ф. Вища освіта і Болонський процес : навч. посіб. / М. Ф. Дмитриченко. — К. : Освіта України, 2007. — 440 с.

5. Дьяченко М.И. Психология вышей школы / Дьяченко М.И., Кандыбович Л.А. — 2-е изд. — Мн. : БГУ, 1981. — 383 с.

6. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. / за ред. Л.М. Проколієнко. — К. : Вища школа, 1989. — С. 98—133.

7. Мороз О. Г. Викладач вищої школи : психолого-педагогічні основи підготовки / за заг. ред. О.Г. Мороза, О.С. Падалка., В.І. Юрченко — К. : НПУ, 2006. — 206 с.

8. Основи психології та педагогіки вищої школи (пам'ятка для аспірантів) : навч.-метод. посібник / [О.Є.Коваль]. — Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2013. — 90 с.

9. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті : [монографія] / С. О. Сисоєва, А. М. Алексюк, П. М. Воловик та ін. ; за ред. С. О. Сисоєвої. — К. : ВПОЛ, 2001. — 504 с.

10. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи : практикум : навч. посіб. / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. — К. : Каравела, 2008. — 336 с.

11. Попков В. А. Теория и практика высшего профессионального образования : учеб. пособие для системы дополнительного педагогического образования / В. А. Попков, А. В. Коржуев. — М. : Академический Проект, 2004. — 432 с.

12. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності : навч. посіб. для студ. вищих пед. навч. закл. / В.А. Семиченко. — К. : Вища школа, 2004. — 336 с.

13. Сучасна вища школа : психолого-педагогічні аспекти: (монографія) / За ред. Н.Г.Ничкало. — К., 1999. — 450 с.

14. Цюприк А. Я. Основи методики викладання у вищій школі : навч. посібник. — Львів, 2015.

15. Чернілевський Д. В. Педагогіка та психологія вищої школи : навч. посіб. / Д.В. Чернілевський, М.І. Томчук. — Вінниця : Вінницький соціально-економічний ін-т ун-ту Україна, 2006. — 402 с.

Інформаційні ресурси:

1. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України : сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://mon.gov.ua/>

2. Національна академія педагогічних наук України : сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://naps.gov.ua/>

3. Освітній портал™ : освіта в Україні, освіта за кордоном [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/>

4. Сучасна Освіта : журнал [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://s-osvita.com.ua/magazine>.

5. Cedefop : European Centre for the Development of Vocational Training [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.cedefop.europa.eu/>

6. Europeana [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.europeana.eu>.

7. EACEA : Education, Audiovisual and Culture Executive Agency [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://eacea.ec.europa.eu/homepage_en.

8. PSYLIB : самопознание и саморазвитие : Психологическая библиотека. — Режим доступу: <http://psylib.ukrweb.net/index.html>.

